

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelmassa on tunnistettu oleelliset asiat, mutta Itä-Suomen yliopisto katsoo, että yleisissä linjauksissa olisi hyvä huomioida digitaalisuuden, kaksoisiirtymän ja teknologioiden lisäksi myös yhteiskunta- ja sosiaalitieteiden merkitys suurten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisussa sekä uusien innovaatioiden syntymisen edistämisessä. Lisäksi olisi tärkeää, että yleisissä linjauksissa näkyisi korostetummin panostus vahvan tutkimuspohjan rakentamiseen sekä uutta luovan tutkimukseen ja siitä ponnistavien innovaatioiden edistämiseen.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Yliopistojen T&K-rahoituksen kasvattaminen, kannustaminen yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyön lisäämiseen ja tutkimusinfrastruktuurien vahvistaminen ovat yliopistojenkin tunnistamia tarpeita. Suunnitelma tulee kannustamaan yhteistyötä erityisesti elinkeinoelämän kanssa sekä aktivoi hakemaan rahoitusta Business Finlandilta/Suomen Akatemialta innovaatiotoimintaan ja soveltavaan/esikaupalliseen tutkimukseen.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Tämän linjauksen merkitys on kokonaisuudessaan yliopistoille erityisen tärkeä sillä se kannustaa erityisesti yritys yhteistyön lisääntymiseen ja edistää laajempaa ekosysteemistä kumppanuutta tuoden mukaan mm. hyvinvointialueet ja AMK:t soveltavan tutkimuksen rahoituksen piiriin.

Merkittävä ja erityisesti kannatettava linjaus on, että rahoitusta kohdennetaan myös julkista tutkimusta tekevien tutkimusorganisaatioiden esikaupallisiin, elinkeinoelämän kanssa verkottuneisiin tutkimushankkeisiin, joilta ei edellytetä välitöntä vientipotentiaalia.

Yhteiskunnan kestävä kehitys ja toimivuus mutta myös uusien innovaatioiden ja ratkaisujen merkkinoille saamisen edistämiseksi suunnitelman linjaus julkisen palvelujärjestelmän kumppanuuksien tukemisesta on hyvä.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Syntyneiden deeptech yritysten määrä on Tesin selvityksen mukaan vähentynyt Suomessa viimeisten vuosien aikana. Vastaava trendi on näkynyt myös yliopistoissa vähentyneinä hakemuksina mm. Business Finlandin Research to Business -rahoituksen piiriin. Jo käynnistynyt yhteistyön Suomen Akatemian ja Business Finlandin kesken tutkimuksen hyödyntämisen rahoituksessa on erinomainen asia (Ideat ratkaisuiksi- ja Research to Business -rahoitukset) ja tähän toimintaan olisi syytä panostaa myös jatkossa. Rahoituksen lisäksi oli tärkeää panostaa rahoittajaorganisaatioiden rahoituksen palveluihin esim. neuvotaan ja sparraukseen. Business Finlandin rahoituksen erityinen panostaminen innovaatiokyvykkäimpien pk-yritysten sekä start-up- ja deeptech-yritysten kasvua on hyvä linjaus sillä se kannustaa pk-yrityksiä uudistumaan sekä synnyttää uutta, kansainvälisillä markkinoille tähtääviä yrityksiä.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Linjaus, jonka myötä lisätään rahoitusta Suomen Akatemian kautta korkealaatuiseen ja uutta tietoa tuottavaan kilpailullisesti rahoitettuun tutkimukseen on merkittävä yliopistojen kannalta sillä se kannustaa pitkäjänteiseen panostukseen valituille tutkimus kärkialueille ja edistää tutkimuksen kansainvälisen tason ja laadun kasvua.

Linjaus panostamalla tutkijanurien ja työelämäyhteistyön kehittämiseen tohtorin tutkintoa jälkeen on kannattatettavaa. Tähän vaadittaisiin erityisiä toimia/kannusteita niin yliopistoissa kuin yritys/työnantaja puolella. Suunnitelmassa näitä ei ole mainittu.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

-

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- EU:n T&K-yhteistyö
- Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö

-

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Tutkimus- ja innovaationeuvoston johdolla tunnistetaan strategisia valintoja osallistavassa ja avoimessa prosessissa. Prosessissa olisi hyvä huomioida aikajänne ja mahdolliset strategisten valintojen päivittämisen tarpeet toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten seurauksena (vrt. geopolittiset kriisit, ympäristö- ja terveysuhat jne.) sekä mm. EU-tason strategiset painopisteet. Kansallisia valintoja tehdessä on syytä huomioida erityiset vahvuutemme ja alat, joilla voimme erottautua kansainvälisessä kilpailussa.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

-

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

-Tutkimus- ja innovaationeuvoston yhteyteen on perusteilla olevaan TKI-politiikan hallinnonalojen välinen koordinaatioverkostoon tulisi saada kattava niin maantieteellinen kuin eri toimijoita edustava kokoonpano.

Panotus tulevaisuuteen suuntautuvaan, TKI-myönteiseen ja mahdollistavaan sääntely on tavoitteiden toteutumisen kannalta erityisen tärkeää. Tässä olisi hyvä huomioida sääntelyn kehittyminen niin EU- kuin globaalillakin tasolla. EU-sääntelyn osalta on tärkeää, että emme pysymme mukana kansainvälisesti huokuttelevana TKI- ja liiketoimintaympäristönä.

Makkonen Soili
Itä-Suomen yliopisto - Vaikuttavuusjohtaja Minna Hendolin